

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput X. Juramentum promissorium, metu gravi extortum, inducit
obligationem, perjuriique reus est qui illud violat, nisi à Romano Pontifice,
vel Episcopo fuerit relaxatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

impia, & Deo inimica, & Christiana religio-
ni nimis contraria, ex iniquissima ac detestabili
constitutione quarundam secularium legum con-
suetudo invaluit, ut in forensi iudicio litigantes
ex utraque parte contendendum equaliter jura-
mentum dare cogantur, ubi sine dubio duobus con-
tra se jurantibus unus perjurus efficitur: tanti sceleris
immanitatem, & animarum perditionem
dolentes, statuimus, ut quicumque, uno juramen-
to legitime dato, quo secundum legem divinam om-
nis humana controversia finis esse debet, alterum
è contrario juramentum opponere presumpserit,
ab ipsis liminibus ecclesie, quae sua impietate pro-
fanavit, exclusus, omnium Christianorum con-
fortio atque convicio reddatur extraneus, nisi se
continuo admonitus, ad agendam penitentiam
tanti reatus humilis satisfactione inclinaverit.

CAPUT X.

Juramentum promissorium, metu gravi extor-
tum, inducit obligationem, perjurusque reus
est qui illud violat, nisi à Romano Pontifice,
vel Episcopo fuerit relaxatum.

102 **P**robatur 1°. ex cap. debitores de jurejur.
ubi Alexander III. dicit eos qui ad solven-
das usuras simplici promissione obstrinxerunt
sefe, cogendos non esse ad solutionem; si verò
de ipsarum solutione juraverint, cogendi sunt
Domino reddere juramentum. Et cum usura so-
luta fuerint, creditores ad eas restituendus sunt
ecclesiasticà severitate... compellendi. Et cap. si
verò ibidem: si verò aliquis quemquam gravissi-
mo metu, sub religione juramenti, summi jus re-
futare coegerit, ipsamque sibi reinmerit... non
est tutum contra juramentum suum venire, nisi
tale sit, quod servatum vergat in interitum sa-
lutaris aeternae. Nec nos alicui dare materiam vo-
lumus veniendi contra juramentum proprium,
ne auctores perjurii videamur.

103 **2°**. ex Augustino epist. 125. aliàs 224.
ad Alypium, ubi scribit, quòd cum Hippo-
nem, ad invicendum Augustinum, Pinianus
venisset, ibique rei factae interesset, tanto po-
puli tumultu ad sacerdotium postulatus fuerit,
ut evadere permittis non fuerit, donec jura-
ret, se Hipponem non recessurum, nec con-
sensurum ut in Clerum cooparetur, nisi in
Ecclesia Hipponensi. De quo cum Albina
& filii conquererentur, allegantes, quòd vim
nullam haberet juramentum, vi metusque ex-
tortum, respondit Augustinus: Si certa mors
intenteretur, ut aliquid illicitum ac nefarium
servus Dei se juraret esse facturum, mori malle
quàm jurare debuerat, ne jurationem scelere
impleret. Nunc verò cum tantummodo populi
perseverantissimus clamor ad nullum nefus ho-
minem cogeret, sed ad id quod, si fieret, licitè
feret; cumque metueretur quidem ne aliqui per-
diti, qui multitudini eorum bonorum plerum-
que miscerentur, occasione seditionis, & quasi justae
indignationis inventi, in aliquam vim scelera-
tam rapinarum cupiditate prorumperent, sed
tamen illud quod metuebatur esset incertum;
quis censcat propter incerta, non dico damna,
Tom. II.

& qualibet injurias corporales, sed propter ip-
sam mortem cavendam, certum perjurium de-
bere committi? Nescio quis ille Regulus nihil
in Scripturis sanctis de impietate falsa juratio-
nis audiverat, nihil de Zacharia falce didice-
rat: Video falcem volantem (juxta versionem
70.)... omnis perjurus ex hoc cruciabitur:
& numerum Carthaginiensibus, non per Sacra-
menta Christi, sed per demonum inquinamenta
juraverat; & tamen certissimos cruciatus, &
horrendi exempli mortem, non ut juraret necessi-
tate pertimuit; sed liberà voluntate quia jura-
verat, ne pejeraret exceptit. Et Romana tunc
illa censura noluit habere, non in numero Sen-
atorum, sed in numero Senatorum; nec in caelesti
gloria, sed in terrestri curia, non solum eos
qui metu mortis, crudeliumque poenarum aper-
tissime pejerare, quàm ad immanes hostes reme-
are maluerunt; sed etiam illum qui reatu perju-
rii se putaverat absolutum, quia, post juratio-
nem, fictà nescio quâ necessitate redierat. Ita non
astenderunt, qui eum Senatu pepulerunt, quid ip-
se jurando cogitasset (erubescant hinc mentalium
restrictionum patroni) sed quid ab illo, quibus
juraverat, expectarent. Nec legerant, quod
nos usquequaque cantamus: "Qui jurat proximo
suo, & non decipit." Solemus hac, quamvis
in hominibus à Christi gratia & nomine alienis,
cum ingenti admiratione laudare; & adhuc in li-
bris divinis inquirendum putamus, utrum ali-
quando licitè pejeremus, ubi nobis, ne jurandi
facilitate in perjurium prolabamur, etiam præ-
ceptum est ne juremus. Videnda quoque quæ
epist. 126. ad Albinam scribit.

3°. ex S. Thoma q. 89. a. 7. ad 3. In ju- 104
ramento, quod quis coactus facit, duplex est
obligatio. Una quidem, quâ obligatur homini,
cui aliquid promittit; & talis obligatio tollitur
per coactionem: quia ille qui vim intulit, hoc
mereatur, ut ei promissum non servetur. Alia
autem est obligatio, quâ quis Deo obligatur, ut
impleat quod per nomen ejus promissit; & talis
obligatio non tollitur in foro conscientie: quia
magis debet damnum temporale sustinere, quàm
juramentum violare. Potest tamen repetere in
iudicio, quod solvit, vel Prelato denunciare,
non obstante quòd contrarium juravit: quia tale
juramentum vergeret in deteriorem exitum.
Esset enim contra justitiam publicam. Romani
autem Pontifices ab hujusmodi juramenti homi-
nes absolverunt, non quasi decernentes hujusmodi
juramenta non esse obligatoria, sed quasi hujus-
modi obligationes ex justa causa relaxantes.

Dices: votum, metu gravi extortum, 105
non obligat. Ergo nec juramentum.

Nego consequentiam: tum quia aliter de
voto, quàm de juramento sacri Canones lo-
quuntur. Sicut & aliter de simplici promissio-
ne homini facta, aliter de jurata. Tum quia
votum, ex gravi metu injusto extortum, non est
votum: eò quòd tale votum Deus non accep-
tet; juramentum verò, etiam tali metu extor-
tum, Deus acceptat, uti declarant Summi
Pontifices in sacris Canonibus. Unde cap. si

quis coactus 22. q. 5. si quis coactus pro vita redimenda, vel pro qualibet causa, vel necessitate perjurat, quia plus corpus quam animam dilexit, iras quadragesimas ponit; alii vero iudicant iras annos, unum ex his in pane & aqua. De voto Glossa in cap. Abbas, de his que vi, &c. *Votum* (inquit) per metum factum, nullum est: quia votum res est consilii, non precepti, & liberum est arbitrium in evocante. Alias non est votum, uti constat ex definitione ipsius.

CAPUT XI.

Nullum iuramentum, vergens in peiorem exitum, servandum est, nec illud non servans est perjurus.

106 **I**ta S. Thomas q. 89. a. 7. ubi sic: Si se quidem possit fieri, quod iuratum est; sed fieri non debeat, vel quia est per se malum, vel quia est boni impeditivum, tunc iuramento deest iustitia. Et ideo iuramentum non est servandum, in eo casu qui est peccatum, vel boni impeditivum. Secundum enim S. Augustinum l. de bono conjugali c. 4. utrumque horum vergit in deteriorem exitum. Et ad 2. dicit, quod iuramentum potest vergere in deteriorem exitum dupliciter: uno modo, quia ab ipso principio habet peiorem exitum; vel quia est secundum se malum: sicut cum quis jurat se perpetraturum adulterium. Sive quia est majoris boni impeditivum, puta cum quis jurat se non intraturum Religionem, vel quod non fiet Clericus, aut quod non accipiet prelationem, in casu in quo expedit eum accipere, vel siquid aliud est ejusmodi. Et quidem si quis jurat se facturum aliquod peccatum, & peccavit jurando (quia de iuramento fecit vinculum iniquitatis) & peccat iuramentum servando. Si quis autem jurat se non facturum aliquod melius bonum, quod tamen facere non tenetur, peccat quidem jurando, in quantum ponit obicem Spiritui sancto, qui est boni propositi inspirator; non tamen peccat iuramentum servando; sed multo melius facit si non servet.

107 **A**lio modo vergit in deteriorem exitum, propter aliquid quod de novo emerferit, quod fuit impremeditatum, sicut patet in iuramento Herodis, quo juravit Puella saltanti se daturum quod petisset. Hoc enim iuramentum poterat esse a principio licitum, intellecta debita conditione, si peteret, quod dare liceret. Sed cognita nequitia rei promissa, eam servare non debuit; imo impletio iuramenti fuit illicita. Unde Ambrosius l. 1. de officiis Ministrorum c. 50. ait: Est contra officium nonnunquam promissum solvere sacramentum, sicut Herodes; qui necem Joannis praestavit, ne promissum negaret. Hinc regula juris in 6. Non est obligatorum contra bonos mores praestitum iuramentum.

108 **H**inc iustus S. Thomas q. 98. a. 2. ad 1. Ille qui jurat se facturum aliqua illicitum, jurando incurrit perjurium, propter defectum iustitiae; sed si non impleat quod juravit, in hoc perjurium non committit: quia hoc non erat ta-

le quid, quod sub iuramento cadere possit.

Ad uberiorem vero explicationem qualitatis, qua quaeritur, quibus modis iuramentum in deteriorem vergat exitum, S. Antoninus p. 2. tit. 10. cap. 6. dicit, id contingere sex modis. Primo, cum juratur quod est mortale in se. Secundo, cum juratur quod est veniale in se. Tertio, cum juratur inaffertivum, vel mortale. Quarto, cum iuramentum excludit opus ex charitate faciendum, ut quando jurat aliquis, quod nihil dubitasti ex charitate, vel quod non colet Deum. Quinto, cum excludit opus de genere bonorum, ut cum quis jurat quod nunquam erit Episcopus, Monachus, vel Canonicus; vel quod non celebrabit usque ad mortem, vel quod non ieiunabit pro Deo, vel pro peccatis suis, in pane & aqua, si non recipitur ei; vel quod non dicet Psalterium, vel septem Psalmos; vel quod non iurabit illam, in lectis & honestis, usque ad certum tempus. Sexto, cum excludit opus inaffertivum, pia intentione pro Deo aut proximo faciendum, ut si quis jurat quod non loquetur Martino, vel non intrabit domum eius, vel non cognat ad furum eius, vel molet ad molendum, vel quod talia non faciet, vel quod non vendet ei rem minori pretio quam tali; vel non considerat eandem mensam cum eo. Credo quod proprium huiusmodi iuramentum non debet declinare a talibus, si ea velis facere pia intentione, & propter Deum, & salutem animae suae, & propter tollendum scandalum proximi, contra quem sic iuravit. In primis autem tribus modis, credo quod possit quilibet sic iurans auctoritate propria venire contra; sed imponenda est ei penitentia de temerario iuramento. In reliquis tribus, quamvis huiusmodi iuramenta non sint obligatoria, nec imponenda sit penitentia pro transgressione eorum, tamquam pro mortali; non expedit tamen propriam auctoritatem contravenire, nisi propter urgentem necessitatem: tum propter reverentiam iuramenti: tum propter scandalum simplicium, qui putant sic incurri perjurium. Unde petenda est absolutio à Superiore, qui huiusmodi iuramenta debet facere relaxari, vel potius ostendere sic iurantes non fuisse obligatos, & imponere penitentiam de temerario iuramento.

110 **E**t ideo Dracontium, non obstante iuramento de non acceptando Episcopatu, ad eum acceptandum compulsi S. Athanasius, Theodosium quoque Imperatorem, S. Ambr. epist. 40. ad ipsum Theod. datā, declaravit non teneri iuramento de restauranda synagoga Iudeorum, deque supplicio afficiendis Monachis, qui Fanum Valentianorum haereticorum, ab ipsis contumeliā affecti, incenderant: *Integra* (inquit) adhibe tibi sunt omnia. In hoc me ego Deo nostro pro te obligo, ne verearis sacramentum. Nunquid Deo dissipere poteris, quod pro eius emendatur honorificentia? Sic Urbanus III. cap. cum quidam de iurejur. Illi (inquit) qui iurant non loqui patri vel matri, sorori vel fratri, aut illis humanitatis subsidia non exhibere; ab-